

Slik går du fra bestandsskogbruk til bledningshogst

10.9.2026 - Lars Sandved Dalen | NIBIO

Hvordan kan skogbruket legge om til en mer variert skog som egner seg for bledningshogst? Forskere fra NMBU og NIBIO har testet en metode som kan gjøre denne omstillingen mulig.

Gjennom mange år har bestandsskogbruk og flatehogst ført til at store skogområder består av trær med omtrent samme alder og høyde. Nå ønsker mange mer variert skog. Men hvordan går man fra en ensaldret skog til en skog der trær i ulike aldre og høyder kan utvikle seg side om side?

Nå har forskere ved NMBU og NIBIO, i samarbeid med skognæringen, testet en ny omstillingsmetode der skogen tynnes ujevnt ved å hogge enkelttrær og skape åpninger i bestandet.

På engelsk kalles metoden *variable density thinning* (VDT) eller *thinning with skips and gaps*, og har vært benyttet på plantasjeskog av douglasgran i delstatene Oregon og Washington i det nordvestre hjørnet av USA.

En som har studert de amerikanske metodene inngående er professor Andreas Brunner ved NMBU. I mange år har han arbeidet aktivt for å øke kunnskapen om bledningssystemet blant norske skogeiere, forvaltning og kunnskapsleverandører.

- Vi har opplevd en stor interesse for bledning i det norske skogbruket, sier Brunner.
- Men utfordringen har vært å få til omstillingen av en ensaldret skog, typisk granskog, til en mer flersjiktet skog. Til en skog som egner seg for bledningshogst.

Daværende kronprins Haakon Magnus på besøk i VDT-feltet i Åsnes kommuneskoger i mai 2025. Foto: Linn Hege Sagen, isolor.no.

Mer kunnskap om omstilling til bledning

For å bøte på kunnskapsmangelen har skogforskerne gjennomført i alt femten skogsdrifter på ulike steder i landet. Det er erfaringene fra disse femten skogsdriftene som nå dokumenteres i den nye rapporten «Omstilling til bledning gjennom tynning til varierende tetthet - resultater og erfaringer fra DEMO-prosjektet».

- I DEMO-prosjektet har vi undersøkt om VDT-metoden kan være egnet for å utvikle en flersjiktet skog ved å skape varierende tetthet i skogen, forklarer Brunner.
- Hensikten er at man ved å skape varierende tetthet i skogen setter i gang foryngelsesprosesser på forskjellige tidspunkter og som er romlig spredt i skogbestandet.
- Målet er å kunne gå fra dagens situasjon med en ensaldret skog til skog med langt mer variert struktur og dynamikk, hvor man kan drive bledningshogst når omstillingen er fullført.

Bildene viser hvordan skogen ser ut før og etter bledning. Her fra VDT-forsøksområdet i Løten almenning i Innlandet fylke. Foto: Paul McLean, NIBIO

Ny kokebok for skogbruket

En slik omstilling av skogbildet tar imidlertid lang tid.

- Å endre fra dagens bestandsskogbruk til en mer variert skog som egner seg for bledningshogst, kan ta flere tiår med suksessive tynningsinngrep, sier Aksel Granhus, skogforsker ved NIBIO og en av forfatterne bak den nye rapporten.

Granhus forteller at forskerne også har etablert fire langsiktige feltforsøk der VDT-metoden testes ut. Disse langsiktige forsøkene blir fulgt opp av NIBIO.

Den nye rapporten er skrevet for skogeiere og skogforvaltere som ønsker å legge om til bledningshogst. Den beskriver både hvordan metoden kan gjennomføres, og hvilke skogbestand som egner seg.

- Vi ønsker at rapporten skal være en slags kokebok for dem som vil prøve, sier Granhus.

Selv om overgang til bledningshogst egner seg best i granskog, har forskerne også undersøkt og beskrevet hvordan VDT-metoden kan anvendes på furuskog. Mange skogeiere var spesielt interessert i dette.

Granhus forklarer at det er en fordel å begynne med åpningen av bestandet gjennom tynning og hogst av mindre glenner (*gaps*) mens skogen enda er forholdsvis ung. Anbefalingen er å starte VDT tidlig, ved en dominerende høyde på 10 til 15 meter. Dette gjøres blant annet for å redusere risikoen for vindfall.

Samtidig som det åpnes mindre glenner tynnes det ut blant trærne som står igjen mellom glennene. Målet med tynningen er å fremme vekst og stabilitet av de største trærne mest mulig.

Tynningsmetoden som brukes kalles kronetynning. I kronetynning fjernes de sterkeste konkurrentene til de dominerende trærne i skogbestandet, samtidig som man lar mindre trær med utviklingsmuligheter stå igjen.

Dette vil imidlertid bare være det første skrittet på veien mot en flersjiktet skog.

- Nye tynningsinngrep om noen år, hvor man også åpner opp nye glenner må til før man er i mål, sier Granhus.

Den nye rapporten er skrevet for skogeiere og skogforvaltere som ønsker å legge om til bledningshogst. Den beskriver både hvordan metoden kan gjennomføres, og hvilke skogbestand som egner seg. Her fra VDT-feltet i Stangeskovene. Foto: Andreas Brunner, NMBU

Bledningshogst tilpasset den norske maskinparken

Et annet viktig mål for forskerne har vært å tilpasse den amerikanske metoden med *skips* og *gaps* til eksisterende maskinpark og forvaltningsmodeller.

- Det var viktig at de nye metodene for tynning skulle kunne la seg gjennomføre uten behov for at skogforvaltere planlegger tynningsinngrepene detaljert på enkelttrenivå, sier skogprofessor Andreas Brunner.

- Som i vanlige tynninger skal det være maskinføreren som bestemmer hvilke trær som tas ut.

Brunner forteller at mange skogeiere er interessert i bledningshogst. Og at mange kunne tenke seg en skog som er mer variert i alder og høyde.

- Men det er ikke så mange som har satt i gang ennå. Håpet er at denne rapporten vil inspirere flere til å prøve ut metoden, avslutter han.

<https://www.nibio.no/nyheter/2026/slik-gar-du-fra-bestandsskogbruk-til-bledningshogst>